

PATSIENDISEADUS

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab patsiendi ja temale tervishoiuteenust osutava isiku õigused ja kohustused ning reguleerib tervishoiuteenuse osutamisel tekkinud vaidluste lahendamise korda.

(2) Käesoleva seadusega reguleeritakse ka teadusuuringu korraldamist ja patsiendi kaasamist kliinilisse õppetöösse.

§ 2. Patsient

Patsient on käesoleva seaduse tähenduses isik, kes on pöördunud või kelle nimel on pöördutud tervishoiuteenuse saamiseks või kellele osutatakse tervishoiuteenust.

§ 3. Patsiendi usaldusisik

(1) Patsiendi usaldusisik (edaspidi *usaldusisik*) on patsiendi poolt nimetatud täisealine teovõimeline isik, kellele käesolevas seaduses sätestatud juhtudel laienevad patsiendiga võrdsed õigused. Usaldusisiku võib endale nimetada üksnes teovõimeline patsient.

(2) Usaldusisiku nimi, elukoht ja sidevahendite numbrid tuleb märkida tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti, millele patsient annab oma allkirja. Usaldusisik kinnitab oma nõusolekut allkirjaga tervishoiuteenuse osutamist tõendavas dokumendis.

(3) Patsiendil, kes on nimetanud endale usaldusisiku on õigus usaldusisikut vahetada või usaldusisikust loobuda. Nimetatud toimingu korral tehakse märke tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti, mida patsient kinnitab oma allkirjaga.

(4) Kui patsient pole usaldusisikut nimetanud, on patsiendi usaldusisiku õigused patsiendi omaksel. Patsiendi omaksed on käesoleva seaduse tähenduses järgmised täisealised isikud: patsiendi abikaasa, vanemad, lapsed, õed ja vennad. Omasteks võib lugeda ka muid patsiendile lähedasi isikuid, kui see tuleneb patsiendi elukorraldusest.

§ 4. Patsiendi ja usaldusisiku isikuandmete kaitse.

(1) Patsiendi isikuandmete ja usaldusisiku isikuandmete töötlemine toimub vastavalt isikuandmete kaitse seadusele (RT I 2007, 24, 127; 30.12.2010, 2).

(2) Surnud isiku isikuandmed peavad olema kaitstud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustel ning neid võib avaldada üksnes seaduses sätestatud tingimusel ja juhtudel.

2. peatükk

PATSIENDI ÕIGUSED TERVISHOIUTEENUSELE JA KOHUSTUSED

§ 5. Õigus tervishoiuteenuse kättesaadavusele

Riik tagab tervishoiuteenuse kättesaadavuse seaduses sätestatud korras.

§ 6. Tervishoiuteenust vajavate isikute võrdne kohtlemine

Sarnastel eeldustel tuleb tervishoiuteenust vajavaid isikuid kohelda võrdselt.

§ 7. Õigus privaatsusele tervishoiuteenuse osutamisel.

(1) Tervishoiuteenuse osutamisel austatakse patsiendi privaatsust.

(2) Tervishoiuteenuseid osutatakse vaid nende isikute juuresolekul, kelle osalemine selleks on otseselt vajalik. Kõrvaliste isikute juuresviibimine on lubatud vaid patsiendi nõusolekul.

§ 8. Õigus valida tervishoiuteenuse osutajat

Patsiendil on õigus vabalt valida ja vahetada tervishoiuteenuse osutajat. Seadusega nähakse ette valiku ja vahetamise tingimused ning kord.

§ 9. Õigus kvaliteetsele tervishoiuteenusele

(1) Patsiendil on õigus saada kvaliteetset tervishoiuteenust.

(2) Tervishoiuteenus on kvaliteetne, kui see vastab arstiteaduse üldisele tasemele ja heale kliinilisele praktikale Eestis tervishoiuteenuse osutamise ajal ning osutatakse heal professionaalsel tasemel.

§ 10. Tervishoiuteenuse osutamise kohustus

(1) Tervishoiuteenust osutatakse patsiendi tervise seisundist lähtudes.

(2) Kui patsient ei vaja vältimatut abi ega kiirabi, on tervishoiuteenust osutav isik kohustatud välja selgitama vajadused ja võimalused patsiendi tervise seisundile kohase tervishoiuteenuse osutamiseks ning teavitama sellest patsienti.

(3) Kui patsiendi seisund on eluohtlik või kui tervishoiuteenuse osutamisega viivitamine võib patsiendi tervist oluliselt kahjustada, on tervishoiutöötaja kohustatud osutama patsiendile vältimatut abi või tegema kõik võimaliku sellise abi koheseks osutamiseks.

(4) Kui patsiendi seisund ei ole eluohtlik ja patsiendile ei ole võimalik osutada tema tervise seisundile kohast tervishoiuteenust, sest tervishoiuteenust osutav isik ei oma selleks õigust või puudub tal pädevus või vajalikud vahendid, on tervishoiuteenust osutav isik kohustatud patsiendi suunama tema tervise seisundile kohase tervishoiuteenuse saamiseks sobiva isiku juurde.

(5) Kui patsiendile pole koheselt võimalik tervishoiuteenust osutada ning tal on tõendatud meditsiiniline vajadus ravijärjekorda kandmiseks, kantakse ta ravijärjekorda ravikindlustuse seaduses ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 11. Patsiendi kohustus anda teavet

Patsient peab tervishoiuteenuse osutajale avaldama oma parima arusaama järgi kõik tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikud asjaolud ja osutama kaasabi, mis võib olla vajalikuks eelduseks talle tervishoiuteenuse osutamisel.

§ 12. Patsiendi osalus tervishoiuteenuse osutamisel

Patsient on kohustatud järgima tervishoiuteenuse osutaja antud ennetustegevus- ja ravijuhiseid ning osalema raviprotsessis, mille suhtes ta on andnud nõusoleku.

3. peatükk

TERVISHOIUTEENUSE OSUTAJA TEGEVUS TERVISHOIUTEENUSE OSUTAMISEKS

1.jagu Patsiendi teavitamine

§ 13. Patsiendi teavitamise kohustus

(1) Tervishoiuteenust osutav isik on kohustatud patsienti teavitama patsiendi läbivaatamise tulemustest ja tervise seisundist, võimalikest haigustest ning nende kulgemisest, pakutava tervishoiuteenuse olemusest ja otstarbest ning tervishoiuteenuse osutamisega kaasnevatest ohtudest ja tagajärgedest, teistest võimalikest ja vajalikest tervishoiuteenustest ning muudest olulistest asjaoludest.

Patsiendi soovil peab tervishoiuteenuse osutaja esitama nimetatud teabe kirjalikult taasesitatavas vormis.

(2) Tervishoiuteenust osutav isik peab andma teavet patsiendile arusaadaval viisil.

(3) Patsient võib kutsuda teabe saamise juurde oma usaldusisiku. Patsiendi soovil tuleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave edastada tema usaldusisikule.

(4) Teavitamise kohta peab tervishoiutöötaja tegema kande tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

(5) Patsienti ei pea teavitama, kui ta vajab vältimatut abi ning puudub aeg ja võimalus teavitamiseks. Sellisel juhul teavitatakse patsienti esimesel võimalusel.

§ 14. Teabe andmisest keeldumine

(1) Tervishoiuteenust osutav isik ei või käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud teavet patsiendile avaldada, kui:

1) patsient keeldub teabe vastuvõtmisest ja sellega ei kahjustata patsiendi ega teiste isikute õigustatud huve;

2) teavitamisega võib kaasneda oht patsiendi elule.

(2) Tervishoiuteenust osutav isik peab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alustel teabe andmisest keeldumise või selle osalise andmise põhjused märkima tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud alustel teabe andmisest keeldumist ei kohaldata, kui patsiendi tervise seisund on ohtlik kolmandatele isikutele.

§ 15. Alaealise patsiendi teavitamine

(1) Alaealise patsiendi puhul tuleb käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud asjaoludest teavitada patsiendi seaduslikku esindajat, v.a. 15-18 aastase alaealise puhul, kui on täidetud käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tingimused.

(2) 15-18-aastase alaealise puhul teavitatakse käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud asjaoludest üksnes alaealist, eeldusel, et ta on võimeline vastutustundeliselt kaaluma tervishoiuteenuse osutamisega seotud poolt ja vastuväiteid.

(3) Alla 15-aastast patsienti teavitatakse käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud asjaoludest ja tehtud otsustest mõistlikus ulatuses, arvestades patsiendi arengutaset ja tema võimet oma tervise seisundist aru saada.

16. Patsiendi teavitamine erijuhtudel.

(1) Kui patsient ei suuda vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kehtvalt oma tegudest aru saada või neid juhtida ning pole seetõttu võimeline tervishoiuteenuse osutamisega seotud poolt ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma (edaspidi *täisealine piiratud teovõimega patsient*), tuleb käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud asjaoludest teavitada patsiendi seaduslikku esindajat või usaldusisikut.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul teavitatakse patsienti käesoleva seaduse paragrahvi 13 lõikes 1 nimetatud asjaoludest ja tehtud otsustest mõistlikus ulatuses, arvestades patsiendi võimet oma tervise seisundist aru saada.

(3) Kui tervishoiuteenuse osutamisel tekib põhjendatud kahtlus, et patsient on seisundis, mis välistab tema võime hinnata õigesti oma tervise seisundit ja otsustada tervishoiuteenuse osutamise üle, tuleb patsiendi seisundi hindamiseks kutsuda kokku vähemalt kolmest arstist koosnev komisjon.

(4) Komisjoni kirjalikult vormistatud otsus edastatakse viivitamatult patsiendile ning patsiendi seaduslikule esindajale või usaldusisikule.

(5) Patsiendi mittenõustumisel arstliku komisjoni otsusega on tal õigus esitada kaebus kohtusse. Kuni kohtu poolt otsuse tegemiseni võib patsiendile osutada üksnes vältimatut abi.

2.jagu Patsiendi nõusolek

§ 17. Patsiendi nõusolek

(1) Patsiendi võib läbi vaadata ja talle tervishoiuteenust osutada üksnes tema nõusolekul.

(2) Nõusoleku andmise kohta tuleb teha kanne tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti. Tervishoiuteenust osutava isiku nõudmisel peab patsient nõusolekut tõendama oma allkirjaga.

(3) Kõrge ohuriskiga raviprotseduuride ja keeruliste invasiivsete tervishoiuteenuste osutamiseks antud nõusolekut peab patsient tõendama oma

allkirjaga tervishoiuteenuse osutamist tõendavas dokumendis. Kõrge ohuriskiga ja keeruliste invasiivsete tervishoiuteenuste loetelu ning selliste tervishoiuteenuste osutamiseks nõusoleku andmise korra kehtestab sotsiaalminister.

(4) Kui patsient keeldub nõusoleku andmisest, peab tervishoiuteenust osutav isik teda teavitama tervishoiuteenuse mitteosutamise võimalikest tagajärgedest ning samalaadse tervishoiuteenuse saamise muudest võimalustest. Nõusoleku andmisest keeldumise ja teavitamise kohta tehakse kanne tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti. Tervishoiuteenust osutava isiku nõudmisel peab patsient nõusoleku andmisest keeldumist tõendama oma allkirjaga.

(5) Patsient võib tervishoiuteenuse osutamiseks antud nõusoleku mõistliku aja jooksul pärast selle andmist tagasi võtta ja loobuda tervishoiuteenusest. Tervishoiuteenust osutav isik peab patsienti sellise otsuse võimalikest tagajärgedest võimaluse korral teavitama. Nõusoleku tagasivõtmise ja teavitamise kohta peab tervishoiuteenust osutav isik tegema kanne tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti. Tervishoiuteenust osutava isiku nõudmisel peab patsient nõusoleku tagasivõtmist tõendama oma allkirjaga.

§ 18. Alaealise patsiendi nõusolek

(1) Alaealise patsiendi eest annab käesoleva seaduse paragrahvi 17 lõikes 1 nimetatud nõusoleku tema seaduslik esindaja, v.a. 15-18-aastase alaealise eest, kui on täidetud käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud tingimused.

(2) 15-18 aastane alaealine annab käesoleva seaduse paragrahvi 17 lõikes 1 nimetatud nõusoleku iseseisvalt, eeldusel, et ta on võimeline vastutustundeliselt kaaluma tervishoiuteenuse osutamiseiga seotud poolt ja vastuväiteid.

(3) Alla 15-aastast patsienti kaasatakse otsuse tegemise protsessi lähtuvalt tema east ja arengutasemest.

(4) Vähemalt 10-aastase patsiendi puhul tuleb patsiendi arvamus märkida tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti ning seda arvestatakse tervishoiuteenuse osutamisel sedavõrd, kuivõrd see on patsiendi huvisid arvestades võimalik.

(5) Kui alaealise patsiendi või tema seadusliku esindaja poolt antud nõusolek või nõusoleku andmisest keeldumine kahjustab ilmselt patsiendi huve, ei või tervishoiuteenuse osutaja seda järgida.

§ 19. Nõusoleku andmine erijuhtudel.

(1) Täisealise piiratud teovõimega patsiendi eest, annab käesoleva seaduse paragrahvi 17 lõikes 1 nimetatud nõusoleku tema seaduslik esindaja või usaldusisik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul kaasatakse patsienti otsuse tegemise protsessi lähtuvalt tema võimest aru saada.

(3) Kui seadusliku esindaja või usaldusisiku poolt antud nõusoleku andmisest keeldumine kahjustab ilmselt patsiendi huve, ei või tervishoiuteenuse osutaja seda järgida.

§ 20. Tervishoiuteenuse osutamine patsiendi nõusolekuta (vältimatu abi)

(1) Kui patsient on teadvuseta või ei ole muul põhjusel võimeline tahet avaldama (otsusevõimetu patsient) ning tal ei ole seaduslikku esindajat või usaldusisikut, samuti juhul, kui tervishoiuteenuse osutamiseks nõusoleku andmiseks õigustatud isikut ei ole võimalik kätte saada, on tervishoiuteenuse osutamine lubatud ka käesoleva seaduse paragrahvis 17 nimetatud nõusolekuta, kui see on patsiendi huvides ja vastab tema poolt varem avaldatud või tema eeldatavale tahtele ja tervishoiuteenuse viivitamatu osutamata jätmine oleks ohtlik patsiendi elule või kahjustaks oluliselt patsiendi tervist (vältimatu abi osutamine). Patsiendi varem avaldatud või eeldatav tahe tuleb vastavalt võimalustele selgitada välja patsiendi usaldusisiku või seadusliku esindaja kaudu. Patsiendi usaldusisikut või seaduslikku esindajat tuleb teavitada patsiendi tervise seisundist, tervishoiuteenuse osutamisest ja sellega kaasnevatest ohtudest, kui see on asjaolude kohaselt võimalik.

(2) Patsiendi teavitamise ja paragrahvis 17 nimetatud nõusoleku saamise kohustus tuleb täita esimesel võimalusel pärast vältimatu abi osutamist.

(3) Kolmas isik ei või keelata ega takistada patsiendile vältimatu abi osutamist.

§ 21. Kohtu luba tervishoiuteenuse osutamiseks

(1) Kui patsiendile tervishoiuteenuse osutamiseks on vajalik kolmanda isiku nõusolek, kuid nõusoleku andmiseks õigustatud isikut ei ole, teda ei ole määratud või kui selline isik ei ole kättesaadav või keeldub nõusoleku andmisest ja keeldumine kahjustab ilmselt patsiendi huve, võib patsiendile tervishoiuteenust osutada kohtu loal.

(2) Kohus annab tervishoiuteenuse osutamiseks loa, kui see vastab patsiendi varem avaldatud või eeldatavale tahtele ja patsiendi huvidele. Kohtu luba asendab käesoleva seaduse paragrahvis 17 nimetatud nõusoleku.

(3) Nõusoleku andmiseks võib avalduse esitada tervishoiuteenust osutav isik või muu huvitatud isik. Avalduse läbivaatamine toimub hagita menetluses tsiviilkohtumenetluse seadustikus (RT I 2005, 26, 197; 21.04.2011, 17) sätestatud korras.

3.jagu Tervishoiuteenuse osutamine

§ 22. Tervishoiutöötajate tutvustamine patsiendile

Patsiendile tuleb tutvustada tervishoiutöötajaid, kes on seotud tema läbivaatuse, diagnoosimise, ravi ja hooldusega ning ennetustegevusega.

§ 23. Õigus teisesele arvamusele

(1) Patsiendil on õigus saada teisest arvamust oma tervise seisundist.

(2) Teisene arvamus on asjakohase eriarsti terviseuuringutega tõendatud esimesest arvamusest sõltumatu arvamus diagnoosi õigsusest, ravimi või tervishoiuteenuse vajalikkusest, alternatiividest, oodatavast mõjust ning tervishoiuteenuse osutamisega seotud riskidest.

(3) Teisese arvamuse saamiseks esitab patsient kirjaliku taotluse talle tervishoiuteenust osutavale isikule. Kui patsiendi asemel on tervishoiuteenuse osutamiseks nõusoleku andmiseks õigustatud kolmas isik, võib see isik esitada ka taotluse teisese arvamuse saamiseks. Teisese arvamuse saamiseks talle tervishoiuteenust osutanud isiku poole pöördumise tähtaeg on viis aastat tervishoiuteenuse osutamisest.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud taotluse saanud tervishoiuteenuse osutaja kontrollib, kas patsiendile on antud piisavalt teavet tema tervise seisundist ja kas osutatud tervishoiuteenus on olnud kvaliteetne, küllaldane ja asjakohane ning annab patsiendile selgituse. Kontrolli tulemused ja antud selgitus märgitakse tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti, mida patsient tõendab oma allkirjaga.

(5) Kui patsient pärast selgituse saamist nõuab endiselt teisest arvamust, annab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud taotluse saanud arst saatekirja tervishoiuteenuse teise osutaja juurde.

(6) Tervishoiuteenuse esmane osutaja annab patsiendile kaasa kõik temale tervishoiuteenuse osutamist kajastavad dokumendid või nende koopiad või edastab digitaalselt tervishoiuteenuse teisele osutajale. Patsient vastutab temale antud dokumentide säilimise eest.

§ 24. Patsiendi teavitamine tervishoiuteenuse osutamise lõppemisel või haiglast väljakirjutamisel

(1) Kui tervishoiuteenust osutav isik lõpetab tervishoiuteenuse osutamise, on ta kohustatud andma patsiendile vajalikud juhised edasise ravi ja ennetustegevuse kohta. Juhiste andmisest tehakse kanne tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

(2) Patsiendi soovil esitatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhised talle kirjalikult.

§ 25. Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimine

(1) Tervishoiuteenust osutav isik on kohustatud dokumenteerima tervishoiuteenuse osutamise käesolevas seaduses ja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (RT I 2001, 50, 284; 23.02.2011, 2) paragrahvi 4² sätestatud korras.

(2) Tervishoiuteenuse osutamist tõendavad dokumendid peavad sisaldama kõiki olulisi asjaolusid, eelkõige andmeid patsiendi kaebuste, kasutatud ennetus-, diagnoosimis- või ravimeetodite kasutamise ja selle tulemuste kohta.

(3) Tervishoiuteenuse osutamist tõendavad dokumendid täidetakse viisil, mis välistab võimaluse andmete hilisemaks muutmiseks, kustutamiseks või lisamiseks.

(4) Tervishoiuteenuse osutamist tõendavad dokumendid ei tohi olla kõrvalistele isikutele kättesaadavad.

§ 26. Tervishoiuteenuse osutamist tõendavatest dokumentidest teabe saamine

(1) Patsiendil on õigus tutvuda kõigi tema kohta koostatud tervishoiuteenuse osutamist tõendavate dokumentidega.

(2) Tervishoiuteenuse osutamist tõendavas dokumendis sisalduvat teavet võib tervishoiuteenuse osutamisega mitteseotud isikule edastada üksnes patsiendi nõusolekul, kui seaduses pole sätestatud teisiti. Patsiendi nõusolek peab olema

kirjalik. Nõusolekus märgitakse teabe avaldamise kuupäev, teabe saaja nimi ja teabe sisu.

(3) Patsiendil ei ole õigust nõuda tervishoiuteenuse osutamist tõendavas dokumendis tema kohta käiva teabe koostamise, kirjeldamise, kasutamise, uurimise ja uurimistulemuste kasutamise eest tasu.

(4) Patsiendil on õigus nõuda koopiat, väljatrükki või elektroonilist koopiat tema kohta käivatest tervishoiuteenuse osutamist tõendavatest dokumentidest.

(5) Patsiendil on õigus nõuda tema kohta käivatest tervishoiuteenuse osutamist tõendavatest dokumentidest tervishoiuteenust osutava isiku poolt allkirjastatud kirjalikku kokkuvõtet. Kokkuvõtte tuleb koostada viisil ja sõnastuses, mis on arusaadav meditsiinialase ettevalmistuseta isikule.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikeid 1, 2, 4 ja 5 ei kohaldata, kui on olemas põhjendatud oht, et teavitamine kahjustaks oluliselt patsiendi tervist.

(7) Patsiendil on õigus nõuda tervishoiuteenuse osutajalt täienduste või täpsustuste tegemist tema isiku- või temale tervishoiuteenuse osutamist kajastavatesse andmetesse, kui need on ebatäpsed, mittetäielikud, mitmetähenduslikud või vananenud.

§ 27. Patsiendi isikuandmete ja identifitseerimist võimaldavate andmete kaitse

Patsiendi elundid ja koed koos seda identifitseerida võimaldavate andmetega peavad olema kõrvaliste isikute eest kaitstud.

§ 28. Teabe salastatus

(1) Teavet patsiendi tervise seisundi, diagnoosi, prognoosi ja ravi ning hoolduse kohta ning muud isiklikku laadi teavet võib avaldada ja väljastada üksnes isikule, kes on seotud patsiendile tervishoiuteenuse osutamisega. Teabe väljastamine on keelatud ka pärast patsiendi surma, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavet võib isikule, kes ei ole seotud patsiendile tervishoiuteenuse osutamisega, väljastada ainult patsiendi allkirjaga tõendatud nõusolekul. Teabe ulatuse ja saaja kohta tuleb teha kanne tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

(3) Alaealise patsiendi või, täisealise piiratud teovõimega patsiendi eest on käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõusoleku andmiseks õigustatud patsiendi seaduslik esindaja või usaldusisik.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teavet patsiendi kohta võib väljastada patsiendi, tema usaldusisiku või seadusliku esindaja loata üksnes seaduses ettenähtud juhtudel. Teabe väljastaja teeb kande teabe ulatuse ja saaja kohta tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti, mida ta tõendab oma allkirjaga.

(5) Patsienti identifitseerivate fotode, filmide ja kõne helisalvestiste tegemine on keelatud, välja arvatud juhul, kui patsient või käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik annab selleks nõusoleku. Hädaabinumbrile 112 tehtud kõned helisalvestatakse ilma käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isiku nõusolekuta.

(6) Isik, kes oma tööülesannete tõttu või seaduse alusel on saanud teavet patsiendi tervise seisundi, diagnoosi, ravi ja prognoosi, isikuandmete või muude identifitseerivate andmete kohta, on kohustatud hoidma saadud teavet saladuses. Teabe edastamine või avaldamine on lubatud üksnes seaduses sätestatud juhtudel.

§ 29. Üldtunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodi kasutamine

(1) Üldtunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodit võib tervishoiuteenuse osutamisel kasutada üksnes eetikakomitee eelneval loal ja juhul, kui traditsioonilised meetodid puuduvad või need ei ole taganud edu.

(2) Eetikakomitee loa andmise menetlus toimub kooskõlas haldusmenetluse seadusega (RT I 2001, 58, 354; 2009, 27, 164).

(3) Kui tervishoiuteenuse osutamisel soovitakse kasutada seni tunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodit, tuleb patsienti kirjalikult teavitada meetodi olemusest ja selle kasutamisega seonduvatest võimalikest ohtudest.

(4) Üldtunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodit võib kasutada üksnes patsiendi nõusolekul. Nõusolek peab olema kirjalikus vormis, see tuleb lisada tervishoiuteenuse osutamist tõendavale dokumendile. Muus osas kohaldatakse nõusoleku andmisele käesoleva seaduse paragrahve 17-21.

4. peatükk

TEADUSUURING JA KLIINILINE ÕPPETÖÖ

§ 30. Teadusuuring

Teadusuuring selle seaduse mõistes on inimesel tehtav arstiteaduslik või bioloogiline uuring eesmärgiga saada uut teavet, mis on kasutatav arstiteaduse valdkonnas.

§ 31. Teadusuuringule esitatavad nõuded

(1) Teadusuuringu võib läbi viia üksnes juhul, kui:

- 1) teadusuuringule ei ole võrdväärset alternatiivi ning on oodata, et teadusuuring annab ühiskonnale ja arstiteadusele uut teavet;
- 2) isikut on teavitatud käesoleva seaduse paragrahvis 33 nimetatud asjaoludest ja ta on andnud kirjaliku nõusoleku teadusuuringus osalemiseks;
- 3) teadusuuringus osalemise risk on tasakaalustatud teadusuuringust tuleneva võimaliku kasuga;
- 4) teadusuuringu kavale on andnud kirjaliku kooskõlastuse teadusuuringute eetikakomitee;
- 5) isikut on teavitatud tema õigustest ja käesoleva seadusega ettenähtud kaitseabinõudest;
- 6) teadusuuringut viivad läbi asjatundjad.

(2) Teadusuuringu korraldaja peab Eestis elavate isikute kaasamiseks väljaspool Eestit tehtavasse teadusuuringusse teavitama kirjalikult eetikakomiteed.

(3) Teadusuuringu korraldaja peab nimetama isikud, kes vastutavad teadusuuringu nõuetekohase läbiviimise eest.

§ 32. Teadusuuringute eetikakomitee

(1) Teadusuuringute eetikakomiteed (edaspidi *eetikakomiteed*) on alaliselt tegutsevad komiteed, mis moodustatakse Tartu Ülikooli ning Tervise Arengu Instituudi juurde.

(2) Eetikakomiteed moodustatakse eriala asjatundjatest ja avalikkuse esindajatest. Eetikakomitee on 11 liikmeline, liikmete volituste tähtajaga neli aastat.

(3) Eetikakomitee liige peab olema teovõimeline Eesti Vabariigi kodanik, kes omab alalist elukohta Eestis. Eetikakomitee liige peab olema oma valdkonna tunnustatud esindaja, kellel on eetikakomitee liikme kohustuste täitmiseks vajalikud teadmised ja laitmatu reputatsioon ning kes on oma otsustes sõltumatu.

(4) Eetikakomiteed lähtuvad oma tegevuses üldtunnustatud bioetika põhimõtetest, rahvusvaheliste organisatsioonide inimõigusi ja medikobioloogilist tegevust käsitlevatest dokumentidest ja muudest asjakohastest eeskirjadest ning Eesti Vabariigi seadustest.

(5) Eetikakomiteede moodustamise ja töökorralduse alused, teadusuuringu hindamise tasu määra ja kooskõlastuse saamiseks esitatavate andmete loetelu kehtestab sotsiaalminister määrusega.

§ 33. Teadusuuringus osaleja teavitamine

(1) Enne nõusoleku võtmist teadusuuringus osalemiseks peab teadusuuringu eest vastutav isik teadusuuringus osaleda soovivale isikule:

1) selgitama teadusuuringu sisu ja eesmäärke ning andma üksikasjalikku teavet teadusuuringu läbiviimisest.

2) selgitama teadusuuringust oodatavat kasu ja teadusuuringus osalemisega seotud võimalikke riske;

3) selgitama isiku õigust teadusuuringus osalemisest keelduda ja osalemine igal ajal katkestada;

4) andma teavet teadusuuringus osalemise tõttu tervisele tekitatud kahju ja kulutuste kompenseerimise alustest ja tingimustest.

(2) Teadusuuringu eest vastutav isik peab uuringus osalejat teavitama uuringu kestel ilmnenu asjaoludest, mis võivad mõjutada uuringus osaleja soovi uuringus osalemiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud teave ja kontaktandmed täiendava teabe saamiseks tuleb teadusuuringus osalevale isikule esitada kirjalikult. Teadusuuringu eest vastutav isik tõendab teabe õigsust oma allkirjaga.

§ 34. Nõusolek teadusuuringus osalemiseks

(1) Isiku teadusuuringusse kaasamiseks on vajalik tema kirjalik nõusolek. Nõusolek on kehtiv üksnes juhul, kui on täidetud käesoleva seaduse paragrahvis 33 sätestatud teavitamise nõuded.

(2) Isik võib nõusoleku igal ajal vabalt tagasi võtta ja osalemise teadusuuringus katkestada.

§ 35. Alaealise kaasamine teadusuuringusse

(1) Alaealise võib teadusuuringusse kaasata üksnes juhul, kui täiskasvanul võrdväärset tulemuslikku uuringut ei ole võimalik teha ja teadusuuring toob alaealise tervisele tuntavat ja otsest kasu või teadusuuringu tulemused on kasulikud teistele samasse vanuserühma kuuluvatele isikutele.

(2) Alaealise teadusuuringusse kaasamise korral teavitatakse käesoleva seaduse paragrahvis 33 nimetatud asjaoludest alaealist ja käesoleva seaduse paragrahvi 15 lõikes 1 nimetatud isikut.

(3) Alaealise teadusuuringusse kaasamise korral kohaldatakse vajaliku nõusoleku andmisel vastavalt käesoleva seaduse paragrahvi 18 lõigetes 1 ja 2 sätestatud. Alaealist võib teadusuuringusse kaasata üksnes juhul, kui alaealine pole vastu.

§ 36. Raseda või imetava naise kaasamine teadusuuringusse

Raseda või imetava naise võib teadusuuringusse kaasata üksnes juhul, kui on tõenäoline, et teadusuuring toob raseda, imetava naise, loote, vastsündinu või rinnast võõrutamata lapse tervisele tuntavat ja otsest kasu või kui teadusuuringu tulemused on kasulikud samasse isikuterühma kuuluvatele isikutele, sealhulgas loodetele, vastsündinutele ja rinnast võõrutamata lastele ning seetõttu on raseda või imetava naise kaasamine teadusuuringu läbiviimiseks hädavajalik.

§ 37. Isiku kaasamine teadusuuringusse erijuhtudel

(1) Isiku, kes ei suuda vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kehtvalt oma tegudest aru saada või neid juhtida või otsusevõimetu isiku võib teadusuuringusse kaasata üksnes juhul, kui on tõenäoline, et teadusuuring toob isiku tervisele tuntavat ja otsest kasu või kui teadusuuringu tulemused on kasulikud samasse isikuterühma kuuluvatele isikutele ja seetõttu on isiku kaasamine teadusuuringu läbiviimiseks hädavajalik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute teadusuuringusse kaasamise korral teavitatakse käesoleva seaduse paragrahvis 33 nimetatud asjaoludest patsiendi seaduslikku esindajat või usaldusisikut.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute teadusuuringusse kaasamiseks nõusoleku andmiseks on õigustatud uuritava isiku seaduslik esindaja või usaldusisik, võimaluse korral kuulatakse ära uuringusse kaasatava isiku arvamus. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikut võib teadusuuringusse kaasata üksnes juhul, kui ta pole vastu.

§ 38. Patsiendi kaasamine kliinilisse õppetöösse

(1) Patsiendi kaasamine kliinilisse õppetöösse on lubatud tervishoiuasutuses, mis on seaduses kehtestatud korras tunnistatud arsti- ja õekoolituse baasasutuseks.

(2) Patsienti võib kliinilisse õppetöösse kaasata tema nõusolekul. Alaealise patsiendi kliinilisse õppetöösse kaasamiseks vajaliku nõusoleku andmisele kohaldatakse käesoleva seaduse paragrahvi 18 lõigetes 1 ja 2 sätestatud. Patsiendi eest, kes ei suuda vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kehtvalt oma tegudest aru saada või neid juhtida või otsusevõimetu patsiendi eest on kliinilisse õppetöösse kaasamiseks nõusoleku andmiseks õigustatud patsiendi seaduslik esindaja või usaldusisik

(3) Patsiendil on õigus keelduda kliinilises õppetöös osalemisest. Keeldumise õigusest tuleb patsienti või käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikut teavitada enne temalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõusoleku küsimist.

5. peatükk

TERVISHOIUTEENUSE OSUTAMISEGA SEOTUD VAIDLUSTE LAHENDAMINE

§ 39. Tervishoiuteenuse osutamisega seotud kaebus

(1) Tervishoiuteenusega rahulolematu patsient võib pöörduda kaebusega temale tervishoiuteenust osutava isiku või käesoleva seaduse paragrahv 41 alusel Terviseameti juurde moodustatud tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjoni poole. See ei välista ega piira patsiendi õigust pöörduda tervishoiuteenuse osutamisel tekkinud vaidlusega kohtusse.

(2) Kaebusega tervishoiuteenust osutava isiku või tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjoni poole pöördumise tähtaeg on viis aastat tervishoiuteenuse osutamisest.

(3) Alaealise patsiendi nimel võib kaebuse esitada käesoleva seaduse paragrahvi 18 lõikes 1 nimetatud isik. Täisealise piiratud teovõimega patsiendi eest või otsusevõimetu patsiendi nimel võib kaebuse esitada patsiendi seaduslik esindaja või usaldusisik.

(4) Kaebus esitatakse kirjalikult. Kui kaebus esitatakse patsiendile vahetult tervishoiuteenust osutavale tervishoiutöötajale, võib kaebuse esitada ka suuliselt; sellisel juhul peab tervishoiutöötaja tegema kaebuse esitamise ja selle sisu kohta kande tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

§ 40. Kaebuse lahendamine tervishoiuteenust osutava isiku poolt

(1) Tervishoiuteenust osutav isik, kellele kaebus on esitatud, on kohustatud kaebuse viivitamatult läbi vaatama. Kui kaebus on põhjendatud, tuleb viivitamatult võtta meetmed, mis on vajalikud patsiendi rahulolematuse põhjuse kõrvaldamiseks.

(2) Kaebuse lahendamiseks võetud meetmetest või kaebuse rahuldamata jätmisest ning selle põhjustest tuleb hiljemalt kümne päeva jooksul kaebuse esitamisest teatada patsiendile ja kaebuse esitanud isikule. Kaebuse lahendamiseks võetud meetmete või kaebuse rahuldamata jätmise ja selle põhjuste kohta tehakse kande tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti.

(3) Sotsiaalminister võib määrata tingimused, millele vastav tervishoiuteenuse osutaja peab moodustama patsientide kaebuste läbivaatamiseks pädeva struktuuriüksuse ja määrama selles kaebuste lahendamise korra.

§ 41. Tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjon

(1) Tervishoiuteenuse osutamisel tekkinud vaidluse lahendamiseks moodustab sotsiaalminister oma valitsemisalas tervishoiuteenuste kvaliteedikomisjoni (edaspidi *kvaliteedikomisjon*).

(2) Kvaliteedikomisjon on oma otsustes sõltumatu komisjon osutatud tervishoiuteenuse kvaliteedi üle tekkinud vaidluse kohtuväliseks lahendamiseks ja patsiendile tervishoiuteenuse osutamisel tekitatud kahju hindamiseks.

(3) Komisjoni pädevuses on:

1) analüüsida patsiendi ja tervishoiuteenust osutava isiku vaidluse põhjuseks olevaid asjaolusid esitatud dokumentide, asjaosaliste selgituste ja tunnistajate ütluste alusel;

2) anda hinnang patsiendile osutatud tervishoiuteenuse kvaliteedile;

3) teha ettepanekuid Terviseametile järelevalvemenetluse algatamiseks tervishoiuteenuse osutaja tegevuse üle;

4) teha ettepanekuid tervishoiuteenuse osutajale tervishoiutöötaja pädevuse hindamiseks ja täienduskoolitusele suunamiseks;

5) teha ettepanekuid tervishoiuteenuse osutajale töökorralduse muutmiseks;

6) teha ettepanekuid Terviseametile tervishoiuteenuse osutaja tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks;

7) teha ettepanekuid Terviseametile tervishoiuteenuse osutajale tegevusloa väljaandmisest keeldumiseks;

8) teha ettepanekuid Eesti Haigekassale tervishoiuteenuse osutajaga sõlmitud ravi rahastamise lepingute ülevaatamiseks.

(4) Tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud komisjoni taotluse korral esitama komisjonile patsiendile osutatud tervishoiuteenusele hinnangu andmiseks vajalikke andmeid. Komisjoni liige ei tohi avaldada talle oma ülesannete täitmisel teatavaks saanud andmeid.

(5) Komisjon ei anna hinnangut patsiendile osutatud tervishoiuteenuse kohta, kui:

1) tervishoiuteenuse osutamisest on möödunud rohkem kui viis aastat,

2) samas asjas on olemas jõustunud kohtuotsus või

3) samas asjas toimub kohtumenetlus.

(6) Kvaliteedikomisjoni töökorralduse ja asjaajamise korra kehtestab sotsiaalminister.

(7) Kvaliteedikomisjonil on seitse liiget. Tartu Ülikooli arstiteaduskond nimetab ühe arstikutsega liikme, Terviseamet nimetab ühe liikme, arstide esindusühingud ühe arstikutsega liikme, õdede esindusühingud ühe õekutsega liikme. Eesti

patsientide esindusorganisatsioonid nimetavad ühe liikme. Justiitsminister nimetab kaks juristikutsega liiget.

(8) Kvaliteedikomisjoni liige peab olema oma valdkonna tunnustatud asjatundja, kellel on kvaliteedikomisjoni liikme kohustuste täitmiseks vajalikud teadmised ja laitmatu reputatsioon. Kvaliteedikomisjoni liige peab omama alalist elukohta Eestis.

(9) Kvaliteedikomisjoni liikme võib ametisse nimetada kuni viieks aastaks.

(10) Kvaliteedikomisjoni liikme nimetanu kutsub komisjoni liikme ennetähtaegselt tagasi mõjuva põhjuse ilmnemisel, milleks on eelkõige kohustuste olulisel määral täitmata jätmine, püsiv huvide konflikt või võimetus osaleda komisjoni töös.

(11) Kvaliteedikomisjoni liige, kelle puhul on alust arvata, et ta pole käsitletavas küsimuses erapooletu, kaotab õiguse hääletada ja võib taanduda ise või võidakse kvaliteedikomisjoni otsusel taandada küsimuse käsitlemiselt.

(12) Komisjon esitab iga kalendriaasta 1. veebruariks Terviseametile aruande kõikidest möödunud kalendriaasta jooksul komisjonile esitatud avaldustest ning komisjoni hinnangutest.

§ 42. Kvaliteedikomisjoni pädevus patsiendile tekitatud kahju väljaselgitamisel

(1) Patsiendile tekitatud kahju ja tervishoiuteenust osutava isiku vastutuse kindlakstegemisel on kvaliteedikomisjon eelkõige kohustatud uurima, kas:

1) patsiendil tekkinud kahjustus on tekkinud tervishoiuteenuse mittenoetkohase osutamise tõttu patsiendi tervise seisundi kindlakstegemise või raviprotsessi käigus, eelkõige vale diagnoosi või ravi tagajärjel;

2) patsiendil tekkinud kahjustuse põhjustas tervishoiuteenust osutava isiku mitteküllaldane tähelepanu patsiendi kaebustele või tervisehäiretele või heast kliinilisest praktikast kõrvalekaldumine või tervishoiuteenuse osutamine mitteprofessionaalsel tasemel.

(2) Kui kaebuse esitanud patsient taotleb temale tekitatud mittevaralise kahju hüvitamist, eelkõige käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud kahjustustest tingitud täiendavate raviprotseduuridega seotud füüsiliste ja hingeliste kannatuste ning valu või käesoleva seaduse paragrahvis 28 sätestatud teabe saladuses hoidmise kohustuse rikkumise tõttu, võib kvaliteedikomisjon pooltele

teha ettepaneku kokkuleppe saavutamiseks mõistliku hüvisesumma maksmise osas patsiendile.

§ 43. Kvaliteedikomisjoni ettepanekute täitmise tagamine

(1) Kvaliteedikomisjon teavitab kaebuse esitajat ja teist poolt 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest oma hinnangust ja selgitab ettepanekute täitmise käiku.

(2) Tervishoiuteenust osutav isik, kelle tervishoiuteenuse on kvaliteedikomisjon tunnistanud mittekvaliteetseks, peab 10 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest teatama kvaliteedikomisjonile olukorra parandamise ja kahju hüvitamise meetmetest.

§ 44. Patsientide Esindusühing

(1) Patsientide Esindusühingu rahastamine on avalik.

(2) Ühing, mille põhikirjas on sätestatud patsientide huvide esindamine ei või olla rahastatud tervishoiuteenuste osutajate, ravimite tootjate, vahendajate ja müüjate poolt.

§ 45. Patsiendinõunik

(1) Patsiendinõunik on Terviseameti ametnik, kelle põhiülesanded on:

1) kaitsta patsiendi õigusi seaduste ja muude õigusaktide rakendamisel ja kohaldamisel;

2) abistada patsienti tema seaduslike õiguste kaitsel;

3) anda patsiendile teavet tema õigustest tervishoiuteenuse saamisel;

4) abistada patsienti tervishoiuteenuse kohta kaebuse esitamisel ja vormistamisel, kaebuse esitamiseks vajalike dokumentide kogumisel ning patsiendile tekitatud kahju olemuse selgitamisel;

5) teavitada avalikkust patsiendi õigustest ja kohustustest ning tegutseda patsiendi õiguste elluviimise nimel.

(2) Patsiendinõunik on juristi, arsti või sotsiaaltöötaja kutsega avalik teenistuja.

(3) Sotsiaalminister nimetab patsiendinõuniku ametisse neljaks aastaks ja kehtestab tema teeninduspiirkonna ning teenistuskohustused.

6. peatükk

JÄRELEVALVE

§ 46. Järelevalve seaduse täitmise üle

Järelevalvet käesoleva seaduse täitmise üle teostavad oma pädevuse piires:

- 1) patsiendile kvaliteetse tervishoiuteenuse osutamise ja patsiendi seadusega kehtestatud õiguste kaitse üle - Terviseameti ametnikud;
- 2) patsiendi delikaatsete isikuandmete kaitse üle - Andmekaitse Inspektsiooni ametnikud isikuandmete kaitse seaduses sätestatud korras.

§ 47. Järelevalve teostamisel saadud delikaatsed isikuandmed

Järelevalve teostajale järelevalve teostamisel teatavaks saanud delikaatsed isikuandmed ei kuulu avaldamisele. Järelevalveametnik ning muu isik, kellele on edastatud järelevalve teostamisel teatavaks saanud andmed, on kohustatud talle teatavaks saanud delikaatseid isikuandmeid hoidma tähtajatult saladuses, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

§ 48. Järelevalve teostaja ülesanded ja pädevus

Järelevalve teostaja:

- 1) kontrollib seadusega ning selle alusel kehtestatud nõuetest kinnipidamist;
- 2) teeb vajadusel seadusest tulenevate nõuete rikkumise lõpetamiseks ettekirjutusi tervishoiuteenust osutavale isikule;

§ 49. Järelevalveametniku ettekirjutus

(1) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete rikkumise avastamisel teeb käesoleva seaduse paragrahvi 47 nimetatud isik rikkumise lõpetamiseks tervishoiuteenust osutavale isikule ettekirjutuse.

(2) Ettekirjutus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev;
- 3) ettekirjutuse saaja nimi ja asu- või elukoht;

- 4) ettekirjutuse tegemise alus koos viitega õigusakti asjakohasele sättele;
- 5) ettekirjutuse sisu ja selle täitmise tähtaeg;
- 6) ettekirjutuse täitmata jätmisel kohaldatavad meetmed;
- 7) ettekirjutuse edasikaebamise kord.

(3) Ettekirjutuse täitmata jätmisel võib järelevalveametnik rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 2007, 24, 127) sätestatud korras või teha ettepaneku tegevusloa kehtetuks tunnistamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud sunniraha ülemmäär on 9 600 eurot.

§ 50. Järelevalveametniku ettekirjutuse peale kaebuse esitamine

(1) Tervishoiuteenust osutaval isikul on õigus esitada käesoleva seaduse paragrahvi 46 punktides 1 ja 2 nimetatud isiku ettekirjutuse või muu toimingu peale kaebus Terviseameti peadirektorile kümne päeva jooksul, arvates ettekirjutuse kättesaamisest või toimingu sooritamisest teadasaamisest. Kaebuse menetlemisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse 5. peatüki sätteid (vaidemenetlus) käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

(2) Kaebuse esitamine Andmekaitse Inspektsiooni ametniku ettekirjutuse või muu toimingu peale toimub isikuandmete kaitse seaduses sätestatud korras.

(3) Terviseameti peadirektor on kohustatud tervishoiuteenust osutava isiku kaebuse läbi vaatama ühe kuu jooksul kaebuse saamise kuupäevast arvates.

(4) Terviseameti peadirektoril on õigus tunnistada oma motiveeritud käskkirjaga seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse või korralduse või ministri määruse või käskkirjaga vastuolus olev ettekirjutus kehtetuks või keelata seaduse, Vabariigi Valitsuse määruse või korralduse või ministri määruse või käskkirjaga vastuolus olev toiming.

(5) Terviseameti peadirektor võib kaevatava ettekirjutuse või toimingu täitmise peatada haldusmenetluse seaduse paragrahvis 81 nimetatud asjaolude esinemisel kuni kaebuse läbivaatamiseni.

7. peatükk

VASTUTUS

§ 51. Tervishoiuteenuse osutamise kohustuse rikkumine

(1) Tervishoiuteenuse osutamise kohustuse rikkumise eest karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse kuni 5 000 eurose rahatrahviga.

§ 52. Mittekvaliteetse tervishoiuteenuse osutamine

(1) Mittekvaliteetse tervishoiuteenuse osutamise eest karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 5 000 eurose rahatrahviga.

§ 53. Patsiendi teavitamise kohustuse rikkumine

(1) Patsiendi teavitamise kohustuse rikkumise eest - karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 3 000 eurose rahatrahviga.

§ 54. Patsiendi nõusoleku saamise kohustuse rikkumine

(1) Patsiendi läbivaatamiseks ja talle tervishoiuteenuse osutamiseks nõusoleku saamise kohustuse rikkumise eest - karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 5 000 eurose rahatrahviga.

§ 55. Üldtunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodi ebaseaduslik kasutamine

(1) Üldtunnustamata ennetus-, läbivaatus- või ravimeetodi ebaseadusliku kasutamise eest, - karistatakse kuni 200 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 3 000 eurose rahatrahviga.

§ 56. Teadusuuringule esitatavate nõuete rikkumine

(1) Teadusuuringule esitatavate nõuete rikkumise eest -karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 5 000 eurose rahatrahviga.

§ 57. Isiku ebaseaduslik kaasamine teadusuuringusse

(1) Isiku kaasamise eest teadusuuringusse, kui isiku kaasamine ei olnud käesoleva seaduse alusel lubatud - karistatakse kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 5 000 eurose rahatrahviga.

§ 58. Patsiendi ebaseaduslik kaasamine kliinilisse õppetöösse

(1) Patsiendi ebaseadusliku kaasamise eest kliinilisse õppetöösse - karistatakse kuni 100 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 1 000 eurose rahatrahviga.

§ 59. Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise kohustuse rikkumine

(1) Tervishoiuteenuse osutamise dokumenteerimise kohustuse rikkumise eest - karistatakse kuni 100 trahviühiku suuruse rahatrahviga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik - karistatakse kuni 1 000 eurose rahatrahviga.

§ 60. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse paragrahvides 51-59 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse paragrahvides 51-59 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Terviseamet.

§ 61. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (RT I 2001, 50, 284; 23.02.2011, 2) § 50² tunnistatakse kehtetuks

§ 62. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1. juulil 2012. a.

Riigikogu esimees

Ene Ergma

Tallinn, 2011

Algatab Riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon

Sven Mikser

Riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni esimees